

แผนกิจกรรมการศึกษา

ชุดวิชา 82713 สัมมนาปัญหาเฉพาะการเมืองการปกครองท้องถิ่น

Seminar in Local Politics and Government Problems

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการเมืองการปกครองท้องถิ่น

สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคการศึกษาที่ 1/2568

คำนำ

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในระบบทางไกล มีลักษณะที่แตกต่างจากการศึกษาในระดับปริญญาตรีหลายประการ เนื่องจากนักศึกษาจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเกือบตลอดเวลา และจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ทุกครั้ง แผนกิจกรรมการศึกษาในแต่ละชุดวิชาซึ่งแจกให้นักศึกษาทุกภาคการเรียนจึงเป็นเอกสารที่สำคัญ เนื่องจากให้รายละเอียดเกี่ยวกับงานที่นักศึกษาต้องทำกิจกรรมที่นักศึกษาต้องปฏิบัติในการสัมมนาเสริม และรวมถึงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในการศึกษาชุดวิชา

แผนกิจกรรมการศึกษา ชุดวิชา 82713 สัมมนาปัญหาเฉพาะการเมืองการปกครองท้องถิ่นฉบับนี้ คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชาได้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในการสัมมนาเสริม และนักศึกษาต้องปฏิบัติตามกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในแผนกิจกรรมการศึกษาย่างครบถ้วน หากนักศึกษามีข้อเสนอแนะใด ๆ สำหรับปรับปรุงแผนกิจกรรมการศึกษาในภาคการศึกษาต่อไป ขอได้โปรดแจ้งให้คณะกรรมการทราบด้วย

คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชา 82713

สัมมนาปัญหาเฉพาะการเมืองการปกครองท้องถิ่น

สารบัญ

	หน้า
ปฏิทินการศึกษา	1
รายละเอียดชุดวิชา	2
สื่อการศึกษาประจำชุดวิชา	3
งานที่กำหนดให้ทำ	8
กำหนดการสัมมนาเสริม	12
รูปแบบการจัดทำรายงาน	13
การประเมินผลการศึกษา	14

ปฏิทินการศึกษา ภาคการศึกษาที่ 1/2568

วันที่	กิจกรรม
อาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้กำหนดวัน	แนะนำแผนกิจกรรมการศึกษาชุดวิชา
วันที่ 8 – 9 พฤศจิกายน 2568	สัมมนาเสริม ครั้งที่ 1
วันที่ 3 – 4 มกราคม 2569	สัมมนาเสริม ครั้งที่ 2

หมายเหตุ * วันสัมมนาอาจมีการเปลี่ยนแปลง สามารถดูได้จากเว็บไซต์และเฟซบุ๊กสาขาวิชารัฐศาสตร์
(<http://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/page/Home.aspx>)

* หมายเหตุ

1. ในกรณีที่ท่านไม่สามารถเข้าร่วมสัมมนาได้ขอให้ติดต่ออาจารย์ผู้สอนหรือเจ้าหน้าที่ของสาขาวิชาโดยเร็ว และให้ท่านทำบันทึกแจ้งต่อประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ ล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์
2. การส่งรายงานให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนกิจกรรม
3. ขอให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามหลังจากทำกิจกรรมการเรียนการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยให้จัดทำแบบสอบถามออนไลน์หรือส่งแบบสอบถามคืนผ่านอาจารย์ประจำกลุ่ม

รายละเอียดชุดวิชา

1. คำอธิบายชุดวิชา

นำแนวคิดทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นมาเป็นกรอบการวิเคราะห์ประเด็นทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นร่วมสมัยในประเด็นสำคัญ ๆ และถกเถียงเพื่อแสวงหาทางออกที่เหมาะสมประกอบกับการศึกษาดูงานท้องถิ่นในประเทศหรือต่างประเทศเป็นกรณีศึกษา

2. ผลลัพธ์การเรียนรู้

1. เพื่อนำประเด็นสำคัญทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นมาวิเคราะห์ และถกเถียง
2. เพื่อให้นักศึกษานำแนวคิดทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์การเมืองการปกครองท้องถิ่นในประเด็นสำคัญๆ

3. รายชื่อหน่วยการสอน

หน่วยที่	โครงสร้างชุดวิชา
1	กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ปัญหาการเมืองการปกครองท้องถิ่น
2	ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและสังคมในการเมืองการปกครองท้องถิ่น
3	การกระจายอำนาจของไทยในบริบทสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตย
4	กฎหมายกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น
5	วัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่นกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น
6	ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น
7	ปัญหาการเลือกตั้งท้องถิ่น: ผู้มีอิทธิพล ระบบอุปถัมภ์ การซื้อเสียง ความรุนแรง และมาตรการทางกฎหมาย
8	การเมืองในการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น
9	การเมืองในการงบประมาณท้องถิ่น
10	ระบบการกำกับตรวจสอบของรัฐและประชาชน
11	การเมืองภาคพลเมืองกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น
12	ธรรมาภิบาลกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น
13	โลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น
14	ยุทธศาสตร์การพัฒนาและความขัดแย้งในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น
15	การเมืองท้องถิ่นกับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

สื่อการศึกษาประจำชุดวิชา

82713 สัมมนาปัญหาเฉพาะการเมืองการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. แผนกิจกรรม

แผนกิจกรรมเป็นคู่มือในการศึกษาและทำกิจกรรมของนักศึกษาในการศึกษาชุดวิชานี้ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ทั้งของนักศึกษา คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชา และคณาจารย์ผู้สอน

2. แนวการศึกษา แนวการศึกษาประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน

ส่วนที่ 2 สรุปสาระสังเขปหรือประเด็นหลักของแต่ละเรื่องหรือเสนอปัญหาเพื่อให้นักศึกษาได้คิดกำหนดกิจกรรมให้ทำ และเสนอแนะแนวทางให้นักศึกษาได้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการ เช่น เอกสาร ตำรา บทความ หรือสื่ออื่น ๆ

ส่วนที่ 3 แนวตอบกิจกรรมและเฉลยคำตอบแบบประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน

3. หนังสือและเอกสารประกอบชุดวิชา

ชุดวิชาสัมมนาปัญหาเฉพาะการเมืองการปกครองท้องถิ่น ไม่มีการผลิตประมวลสาระชุดวิชาแต่ใช้วิธีการจัดหาหนังสือจากแหล่งภายนอกและบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมหน่วยการศึกษาทั้ง 15 หน่วยในลักษณะของประเด็นการศึกษา แต่นักศึกษาจะต้องมีการศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ในบรรณานุกรมหรือเอกสารแนะนำเพิ่มเติมที่อยู่ตอนท้ายของแนวการศึกษาในแต่ละหน่วยหรือที่แนะนำเพิ่มเติมในแผนกิจกรรมนี้ โดยหนังสือและผลงานทางวิชาการที่ใช้ประกอบชุดวิชาที่จัดเตรียมให้นักศึกษา ได้แก่

3.1 หนังสือและเอกสารการสอนที่จัดส่งให้นักศึกษา ได้แก่

1) เอนก เหล่าธรรมทัศน์. แปรถิ่น เปลี่ยนฐาน สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.

2) เอกสารการสอนชุดวิชา 83201 การเมืองการปกครองท้องถิ่น เล่มที่ 1-3 (นักศึกษาสามารถรับชมการบรรยายเนื้อหาในชุดวิชา 83201 ได้ทาง Youtube ช่อง STOU Channel โดยพิมพ์ค้นหาคำว่า “83201 การเมืองการปกครองท้องถิ่น”)

3) ธเนศวร์ เจริญเมือง (บรรณาธิการ). การเลือกตั้งนายก อบจ. และ สจ. ทั่วประเทศ เสาร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2568: จุดแข็ง ปัญหา และบทเรียนเพื่อปรับปรุงการปกครองท้องถิ่นขั้นต่อไป. เชียงใหม่: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์, 2568.

3.2 ผลงานทางวิชาการสำหรับอ่านประกอบเพิ่มเติม

งานที่มีสัญลักษณ์ * หมายถึงเล่มที่ควรอ่านเป็นพื้นฐานสำหรับการทำความเข้าใจในแต่ละหัวข้อ

3.2.1 ภาพรวมของการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

หนังสือในหัวข้อนี้จะให้ลักษณะภาพรวมของการปกครองท้องถิ่นที่ครอบคลุมในหลายประเด็นของการศึกษาเรื่องดังกล่าว นักศึกษาสามารถใช้อ่านปูพื้นฐานเพื่อทำความเข้าใจก่อนที่จะศึกษางานชิ้นอื่นที่ให้ความรู้แบบเฉพาะด้าน

เอกสารการสอนชุดวิชา 83201 การเมืองการปกครองท้องถิ่น เล่มที่ 1-3. นนทบุรี:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*

โกวิทย์ พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. (พิมพ์ครั้งที่ 9).

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2559.*

วุฒิสาร ตันไชย, และ เอกวิรุ มีสุข. ระบบการปกครองท้องถิ่นประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน:

ราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2557.*

หนังสือชุด 125 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย ของมูลนิธิ Konrad-Adenauer โดยความร่วมมือกับศูนย์สร้างสรรค์เมืองเชียงใหม่และสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 5 เล่ม ได้แก่

- เล่ม 1: ประวัติศาสตร์กับการเมืองการปกครองท้องถิ่น
- เล่ม 2: พัฒนาการองค์กรปกครองท้องถิ่น จากอดีต-ปัจจุบัน
- เล่ม 3: การเมืองท้องถิ่น – ความร่วมมือ ปัญหา อุปสรรค และความขัดแย้ง
- เล่ม 4: การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- เล่ม 5: ท้องถิ่นในรอบ 124 ปี (พ.ศ. 2440-2564) – ประเด็นและความท้าทาย

สามารถ Download ได้ทาง [https://www.kas.de/th/web/thailand/einzeltitel/-](https://www.kas.de/th/web/thailand/einzeltitel/-/content/125-years-of-thai-local-administration)

/content/125-years-of-thai-local-administration

3.2.2 แนวคิดและทฤษฎีการเมืองการปกครองท้องถิ่น: การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น การจัดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับท้องถิ่น และประชาธิปไตยท้องถิ่น

สำหรับการอ่านประกอบ หน่วยที่ 1 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ปัญหาการเมืองการปกครองท้องถิ่น หน่วยที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและสังคมในการเมืองการปกครองท้องถิ่น และหน่วยที่ 15 การเมืองท้องถิ่นกับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

โกวิทย์ พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นว่าด้วยทฤษฎี แนวคิด และหลักการ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ส.

เอเชียเพรส (1989) จำกัด, 2554.

ปธาน สุวรรณมงคล. หลักและแนวคิดวิเคราะห์การเมืองท้องถิ่น. นนทบุรี: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2562.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. *แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, 2555.

วสันต์ เหลืองประภัสร์. *การรวมศูนย์อำนาจและการกระจายอำนาจกับการบริหารราชการแผ่นดินไทย: การทบทวนแนวคิด ข้อถกเถียง และข้อพิจารณาเพื่อการปฏิรูป*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2559.

วุฒิสาร ตันไชย. *การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2557.*

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. *แปรถิ่น เปลี่ยนฐาน สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.*

อุดม ทุมโฆษิต. (2568). *อำนาจรัฐและการกระจายอำนาจ แนวคิด กรณีสึกษา และข้อสังเกต*. กรุงเทพมหานคร: รัตนไตร.*

Axford, Gary K. Browning, Richard Huggins, Ben Rosamond, Alan Grant, and John Turner. New York: Routledge, 2002.

Bohlken, Anjali Thomas. *Democratization from Above: The Logic of Local Democracy in the Developing World*. New York: Cambridge University Press, 2016.

Grant, Alan. "Local Governance: Politics Below the Nation-State." In *Politics: An Introduction*. Edited by Barrie Axford, Gary K. Browning, Richard Huggins, Ben Rosamond, Alan Grant, and John Turner. New York: Routledge, 2002.

Manor, James. "Understanding Decentralization: Key Issues for Successful Design." In *The Imperative of Good Local Governance: Challenges for the Next Decade of Decentralization*. Edited by Joakim Ojendal and Anki Dellnas. New York: United Nations University Press, 2013.

3.2.3 พัฒนาการการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทย/การจัดความสัมพันธ์

ระหว่างส่วนกลาง-ภูมิภาค-ท้องถิ่น/รูปแบบและโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นไทย

สำหรับการอ่านประกอบ หน่วยที่ 3 การกระจายอำนาจของไทยในบริบทสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตย

ธนสวรรค์ เจริญเมือง. *100 ปีการปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2540.*

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. *การเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ: ศึกษาผ่านบทบาทของนักวิชาการ ข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555.

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. *ข้อเสนอในการปฏิรูปโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2559.

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. *พลวัตการกระจายอำนาจในประเทศไทยจากพ.ศ.2535-2561*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2562.*

3.2.4 หน้าที่อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: การจัดการบริการสาธารณะ การพัฒนาเมือง/พื้นที่ และธรรมาภิบาล

สำหรับการอ่านประกอบ หน่วยที่ 12 ธรรมาภิบาลกับการเมืองการปกครองท้องถิ่นหน่วยที่ 13 โลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น และหน่วยที่ 14 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและความขัดแย้งในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม. *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562.

ไกรยส ภัทราวาท. *ริเริ่มการศึกษาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2558.

ตระกูล มีชัย. *การปฏิรูปประเทศด้านการกระจายอำนาจการจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2559.*

ทิวดา กมลเวชช. *รัฐ ท้องถิ่น: ต้นทางแห่งอำนาจและปลายทางของศักยภาพการจัดการวิกฤตพื้นที่เสี่ยงภัย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2564.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. *โลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, 2555.

โร, เจนนี่. *ให้คนเรียวใจ*. งาม ไสธรรพการ (แปล). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, 2566.

วุฒิสาร ตันไชย. *รูปแบบและประเภทการจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2559.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. *บริการท้องถิ่นเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีสำหรับผู้สูงอายุ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2560.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, และ อิศร์กุล อุณหเกตุ. *การปรับบทบาทภาครัฐในการให้บริการสาธารณะ: กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นตัดสินใจ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2559.

เสน่ห์ จัยโต. *การบริหารธรรมาภิบาล :ต้นแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2567

อรพินท์ สฟโชคชัย. *ถอดรหัสธรรมาภิบาลท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2564.*

อภิวัฒน์ รัตนวราหะ. *นคราภิวัตน์ไทย: ทางมา ทางไป ทางออก*. เชียงใหม่: แผนงานบูรณาการยุทธศาสตร์เป้าหมายด้านสังคม คนไทย 4.0, 2566.*

อรุณี สันติวิณัย. "การร่วมกันจัดบริการสาธารณะระดับท้องถิ่นของพลเมือง: กรณีศึกษาการจัดการขยะของชุมชนชลประทาน จังหวัดอุบลราชธานี." *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ* 7, no. 1 (มกราคม-เมษายน 2557): 625-35.

Sandford, Mark. *Local Government: Alternative Models of Service Delivery*. The House of Commons Library, 2016.

3.2.5 กลไกการบริหารงานของท้องถิ่น: กฎหมายท้องถิ่น การคลังท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล และการตรวจสอบการดำเนินงานของท้องถิ่น

สำหรับการอ่านประกอบ หน่วยที่ 4 กฎหมายกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น หน่วยที่ 8 การเมืองในการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น หน่วยที่ 9 การเมืองในการงบประมาณท้องถิ่น และหน่วยที่ 10 ระบบการกำกับตรวจสอบของรัฐและประชาชน

จรัส สุวรรณมาลา. *ประชาธิปไตยทางการคลังไทย*. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.*

วุฒิสาร ตันไชย. *ปฎิคมกะท้องถิ่นไทย: เพิ่มรายได้ท้องถิ่นง่าย ๆ แค่วิถีวิถี*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2558.

วุฒิสาร ตันไชย, อรรถัย กักผล, ศิกันต์ อิศระชัยยศ, วิลาวัลย์ หงษ์นคร, อภิวรรณ ชักเช็ค, พิชิตชัย กิ่งพวง, และ เอกวิทย์ มีสุข. *ข้อเสนอเชิงนโยบายนวัตกรรมการพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2558.

สกนธ์ วรรณวิวัฒนา. *การบริหารการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: เอ็กเซอร์เน็ท, 2551.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. *กฎหมายการปกครองท้องถิ่น*. นครปฐม: มิสเตอร์ก๊อปปี, 2547.*

Campbell, Tim. "Exploring Conditions for Local Economic Development in Decentralized Systems of Government." In *The Local Alternative Decentralization and Economic Development*. Edited by R. De la Cruz, P. Macmillan, C. Mannheim, and C. Pöschl. New York: Palgrave Macmillan 2011.

3.2.6 การเมืองท้องถิ่นไทย: การเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมของประชาชน

สำหรับการอ่านประกอบ หน่วยที่ 5 วัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่นกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น หน่วยที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น หน่วยที่ 7 ปัญหาการเลือกตั้งท้องถิ่น: ผู้มีสิทธิพล ระบบอุปถัมภ์ การซื้อเสียง ความรุนแรง และมาตรการทางกฎหมาย และหน่วยที่ 11 การเมืองภาคพลเมืองกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น

จักรกริช สังขมณี. "ย้อนคิดด้วยชีวิตทางการเมืองของชาวบ้าน: การเมืองในชนบทที่มากกว่าการเลือกตั้งและ ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม." *วารสารสังคมวิทยามานุษยวิทยา* 30, เล่ม 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2554): 45-79.

ธเนศวร์ เจริญเมือง (บรรณาธิการ). *การเลือกตั้งนายก อบจ. และ สจ. ทั่วประเทศ เสาร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2568: จุดแข็ง ปัญหา และบทเรียนเพื่อปรับปรุงการปกครองท้องถิ่นขั้นต่อไป*. เชียงใหม่: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์, 2568.

ปธาน สุวรรณมงคล. *การเมืองท้องถิ่น การเมืองของใคร โดยใคร และเพื่อใคร*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2552.*

ประจักษ์ ก้องกีรติ. *ระบบการเลือกตั้งท้องถิ่น: สภาพปัญหาและข้อเสนอในการปฏิรูป*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2559.*

หัชชากร วงศ์สายัณห์. "โลกทัศน์และมโนสำนึกในการเลือกตั้งท้องถิ่น: ศึกษาชุมชนในเทศบาลนคร นนทบุรี." *รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 2557.

วุฒิสาร ตันไชย, และ เอกวิทย์ มีสุข. *การปฏิรูปสถาบันและกระบวนการเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2559.*

อภิชาติ สถิตนิรามัย, ยุกติ มุกดาวิจิตร, และ นิติ ภาวครพันธุ์. *ทบทวนภูมิทัศน์การเมืองไทย*. เชียงใหม่: แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี (นสธ.) สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2558.*

Sisk, Timothy D. *Democracy at the Local Level*. Stockholm: International IDEA, 2001.

3.2.7 การปกครองท้องถิ่นในต่างประเทศ

โกวิทย์ พวงงาม. *มองมุมใหม่ การบริหารท้องถิ่น: ประสบการณ์เรียนรู้จากต่างประเทศสู่ไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม, 2553.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. *ทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2546.

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. *การปกครองท้องถิ่น: มุมมองจากประเทศฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา และไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2563.*

3.3 ฐานข้อมูลผลงานทางวิชาการที่สามารถสืบค้นได้ ได้แก่

- ฐานข้อมูลงานวิจัยของสถาบันพระปกเกล้า <https://www.kpi.ac.th/knowledge/research>
- คลังข้อมูลดิจิทัลของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (Thammasat University Digital

Collections) https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/

- คลังปัญญาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (The Chulalongkorn University Intellectual

Repository: CUIR) <https://cuir.car.chula.ac.th/>

งานที่กำหนดให้ทำ

การศึกษาชุดวิชา 82713 สัมมนาปัญหาเฉพาะการเมืองการปกครองท้องถิ่น นักศึกษาจะต้องเข้าร่วมการแนะนำแผนกิจกรรมการศึกษาชุดวิชาจำนวน 1 ครั้ง และการสัมมนาเสริม จำนวน 2 ครั้ง ตามวันและเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด ผ่านระบบออนไลน์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การแนะนำแผนกิจกรรมการศึกษาชุดวิชา

2.1 กำหนดวันแนะนำแผนกิจกรรมการศึกษาชุดวิชา โดยอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้กำหนดวัน

การแนะนำแผนกิจกรรมการศึกษาของชุดวิชา มีวัตถุประสงค์เพื่อแนะนำรายละเอียดของการจัดการเรียนการสอนในชุดวิชานี้ทั้งหมดก่อนการเข้ารับการสัมมนาเสริมและทำรายงาน เพื่อเตรียมความพร้อมแก่นักศึกษา พร้อมทั้งให้นักศึกษาซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ในการเรียนต่อประธานคณะกรรมการบริหารชุดวิชาและอาจารย์ผู้สอน

2. การสัมมนาเสริมครั้งที่ 1

2.1 กำหนดวันสัมมนาเสริม วันที่ 8 – 9 พฤศจิกายน 2568

2.2 รายละเอียดงานที่กำหนดให้ทำจำนวน 2 ชิ้น (30 คะแนน) โดยกำหนดการส่งรายงานทั้ง 2 ชิ้น ให้ส่งล่วงหน้าอย่างน้อย 1 อาทิตย์ก่อนการสัมมนาเสริมครั้งที่ 1 โดยให้ส่งใน Folder ของ MS-Team ห้องสัมมนาเสริมชุดวิชา 82713

2.2.1 รายงานชิ้นที่ 1: การสรุปสาระสำคัญของหนังสือประกอบการอ่านชุดวิชา (10 คะแนน)

ให้นักศึกษาอ่านหนังสือประกอบการอ่านชุดวิชาเรื่อง **แปรถิ่นเปลี่ยนฐาน: สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตย** โดย ศาสตราจารย์ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์

นักศึกษาต้องสรุปสาระสำคัญของหนังสือและวิพากษ์วิจารณ์ถึงจุดเด่นและข้อจำกัดของหนังสือที่เลือก โดยจัดทำเป็นรายงานจำนวน 8-10 หน้ากระดาษ A4 ในการสรุปนักศึกษาต้องทำอ้างอิงถึงตัวเนื้อหาในหนังสือเล่มดังกล่าวที่ได้อ่านไป ตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด (สามารถดูรูปแบบการอ้างอิงในคู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช)

ให้นักศึกษาทุกคน**ทำสไลด์ประกอบการนำเสนอ (PowerPoint)** เพื่อใช้นำเสนอสาระสำคัญของหนังสือที่เลือก**เป็นจำนวนไม่เกิน 10 สไลด์** สำหรับการนำเสนอในชั้นเรียน ต่ออาจารย์ประจำกลุ่ม ระยะเวลาการนำเสนอไม่เกิน 10 - 15 นาที / คน

ทั้งนี้ อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาในชั้นเรียนสามารถตกลงแบ่งการเนื้อหาการนำเสนอได้ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและประหยัดเวลา

เกณฑ์การให้คะแนนรายงานชิ้นที่ 1 (10 คะแนน) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) การสรุปสาระสำคัญของหนังสือ (5 คะแนน) 2) การวิพากษ์จุดเด่นและข้อจำกัดของหนังสือ (2.5 คะแนน) 3) การนำเสนอ/แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน (2.5 คะแนน)

2.2.2 รายงานชิ้นที่ 2: การสรุปสาระสำคัญของหนังสือประกอบการอ่านชุดวิชา (20 คะแนน)

ให้นักศึกษาอ่านหนังสือประกอบการอ่านชุดวิชาเรื่อง **เอกสารการสอนชุดวิชา 83201 การเมืองการปกครองท้องถิ่น เล่มที่ 1-3** จำนวน 15 หน่วย ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับกระจายอำนาจ
2. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับการปกครองท้องถิ่น
3. การจัดรูปแบบโครงสร้างภายใน และภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. พัฒนาการการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทย
5. รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย
6. การคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: หลักการและแนวปฏิบัติกรณีศึกษาไทย
7. การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น
8. กลไกและเครื่องมือในการกำกับดูแลและตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
9. ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ
10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ
11. การเมืองและการเลือกตั้งท้องถิ่นในประเทศไทย
12. ความสัมพันธ์การเมืองท้องถิ่นกับการเมืองระดับชาติ
13. การมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น
14. ปัญหาการปกครองท้องถิ่นไทยในปัจจุบัน
15. แนวโน้มการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย

ให้นักศึกษาเลือกหน่วยจำนวน 3 หน่วยมาสรุปสาระสำคัญและวิพากษ์วิจารณ์ถึงจุดเด่นและข้อจำกัดของหนังสือที่เลือก โดยจัดทำเป็นรายงานจำนวน 10-15 หน้ากระดาษ A4 ในการ

สรุปนักศึกษาต้องทำอ้างอิงถึงตัวเนื้อหาในชุดวิชาที่ได้อ่านไป ตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด (สามารถดูรูปแบบการอ้างอิงในคู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช)

ให้นักศึกษาทุกคน **ทำสไลด์ประกอบการนำเสนอ (PowerPoint)** เพื่อให้นำเสนอสาระสำคัญของหนังสือที่เลือก **เป็นจำนวนไม่เกิน 15 สไลด์** สำหรับการนำเสนอในชั้นเรียน ต่ออาจารย์ประจำกลุ่ม ระยะเวลาการนำเสนอไม่เกิน 10 - 15 นาที / คน

ทั้งนี้ อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาในชั้นเรียนสามารถตกลงกันแบ่งให้นักศึกษานำเสนอเฉพาะบางหน่วยเพื่อลดความซ้ำซ้อนและประหยัดเวลาของการนำเสนอก็ได้

เกณฑ์การให้คะแนนรายงานชิ้นที่ 2 (20 คะแนน) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) การสรุปสาระสำคัญของชุดวิชา (15 คะแนน) 2) การวิพากษ์จุดเด่นและข้อจำกัดของชุดวิชา (2.5 คะแนน) 3) การนำเสนอ/แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน (2.5 คะแนน)

3. การสัมมนาเสริมครั้งที่ 2

3.1 กำหนดวันสัมมนาเสริม วันที่ 3 – 4 มกราคม 2569

3.2 รายละเอียดงานที่กำหนดให้ทำ (20 คะแนน) โดยกำหนดการส่งรายงาน 1 ชิ้น ให้ส่งล่วงหน้าอย่างน้อย 1 อาทิตย์ก่อนการสัมมนาเสริมครั้งที่ 2 โดยให้ส่งใน Folder ของ MS-Team ห้องสัมมนาเสริมชุดวิชา 82713

3.2.1 รายงานชิ้นที่ 3: การจัดทำรายงานในประเด็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาการเมืองการปกครองท้องถิ่น (20 คะแนน)

ให้ศึกษาเลือกจัดทำรายงานในประเด็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาการเมืองการปกครองท้องถิ่น **มีเนื้อหาจำนวนไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A 4 พร้อมอ้างอิงเอกสารทางวิชาการ** โดยต้องมีการเขียนอ้างอิงไม่น้อยกว่า 10 แห่ง และมีบรรณานุกรมไม่น้อยกว่า 5 เล่ม โดยจัดทำตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ด้วย (สามารถดูรูปแบบการอ้างอิงในคู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช)

โดยในรายงานต้องนำเสนอเนื้อหาอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาสำคัญของการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่ท่านนำมาถกแถลง
2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่ใช้ในการอธิบายปัญหาที่ท่านนำมาถกแถลง
3. แนวทางการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะในปัญหาการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่ท่านนำมาถกแถลง

ให้นักศึกษาทุกคน**ทำสไลด์ประกอบการนำเสนอ (PowerPoint) สรุปสาระสำคัญของ**
รายงานเป็นจำนวนไม่เกิน 10 สไลด์ เพื่อใช้นำเสนอ อภิปราย ถกเถียง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ระหว่างการสัมมนา ต่ออาจารย์ประจำกลุ่ม ระยะเวลาการนำเสนอไม่เกิน 10 - 15 นาที / คน

เกณฑ์การให้คะแนนรายงานชิ้นที่ 3 (20 คะแนน) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) การจัดทำ
ตามรูปแบบรายงานที่ถูกต้อง (5 คะแนน) 2) การจัดทำเนื้อหาของรายงาน (10 คะแนน) 3) การนำเสนอ/
แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน (5 คะแนน)

ทั้งนี้ การเลือกหัวข้อรายงาน นักศึกษาสามารถเลือกประเด็นปัญหาการเมืองการ
ปกครองในท้องถิ่นที่ท่านสนใจและควรเชื่อมโยงกับหัวข้อในแนวการศึกษาของชุดวิชา โดย**การเลือกหัวข้อ**
รายงานควรผ่านการพิจารณาและให้คำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอนก่อนการทำรายงาน ตัวอย่างเช่น

1. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและสังคมในการเมืองการปกครองท้องถิ่น
2. การกระจายอำนาจในสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตย
3. กฎหมายกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น
4. วัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่น
5. การเลือกตั้งท้องถิ่น
6. การเมืองในการบริหารบุคคลส่วนท้องถิ่น
7. การเมืองในการงบประมาณท้องถิ่น
8. ระบบการกำกับตรวจสอบของรัฐและประชาชน
9. การเมืองภาคพลเมืองการเมืองการปกครองท้องถิ่น
10. ธรรมชาติกับการเมืองการปกครองท้องถิ่น
11. โลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองกับการเมืองการปกครอง
ท้องถิ่น
12. การเมืองท้องถิ่นกับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
13. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและความขัดแย้งในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม
14. หัวข้ออื่นตามที่สนใจ

กำหนดการสัมมนาเสริม

การแนะนำแผนกิจกรรมการศึกษาชุดวิชา โดยอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้กำหนดวัน

สัมมนาเสริม ครั้งที่ 1

วันเสาร์ที่ 8 พฤศจิกายน 2568

09.00 – 12.00 น.	การนำเสนอภาพรวมเนื้อหาชุดวิชา
12.00 – 13.00 น.	พักกลางวัน
13.00 – 16.00 น.	การสรุปสาระสำคัญหนังสือประกอบการอ่านชุดวิชา และการถกเถียง
ในชั้นเรียน (แปรถิ่นเปลี่ยนฐาน: สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็น
รากฐานของประชาธิปไตย) โดยวิทยากรกลุ่มและนักศึกษาที่เข้าร่วม
สัมมนา

วันอาทิตย์ที่ 9 พฤศจิกายน 2568

09.00 – 12.00 น.	การสรุปสาระสำคัญหนังสือประกอบการอ่านชุดวิชาและการถกเถียง
ในชั้นเรียน (เอกสารการสอนชุดวิชา 83201 การเมืองการปกครอง
ท้องถิ่น เล่มที่ 1-3) โดยวิทยากรกลุ่มและนักศึกษาที่เข้าร่วมสัมมนา
12.00 – 13.00 น.	พักกลางวัน
13.00 – 16.00 น.	การสรุปสาระสำคัญหนังสือประกอบการอ่านชุดวิชา (ต่อ)

สัมมนาเสริม ครั้งที่ 2

วันเสาร์ที่ 3 มกราคม 2569

09.00 – 12.00 น.	นักศึกษานำเสนอรายงานในประเด็นเกี่ยวกับ
ประเด็นปัญหาการเมืองการปกครองท้องถิ่น โดยวิทยากรกลุ่มและ
นักศึกษาที่เข้าร่วมสัมมนา
12.00 – 13.00 น.	พักกลางวัน
13.00 – 16.00 น.	นักศึกษานำเสนอรายงานในประเด็นเกี่ยวกับ
ประเด็นปัญหาการเมืองการปกครอง (ต่อ)

วันอาทิตย์ที่ 4 มกราคม 2569

09.00 – 12.00 น.	นักศึกษานำเสนอรายงานในประเด็นเกี่ยวกับ
ประเด็นปัญหาการเมืองการปกครองท้องถิ่น (ต่อ)
12.00 – 13.00 น.	พักกลางวัน
13.00 – 16.00 น.	นักศึกษาดำเนินการนำเสนอรายงานในประเด็นเกี่ยวกับ
ประเด็นปัญหาการเมืองการปกครองท้องถิ่น (ต่อ)

รูปแบบการจัดทำรายงาน

รายงานทุกฉบับที่จัดทำให้จัดพิมพ์ลงในกระดาษ A4 โดยใช้เครื่องพิมพ์ดีดหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ กรณีใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ขอให้ใช้โปรแกรม Microsoft Word โดยใช้ขนาดตัวอักษร Point 16 ความยาวตามที่ได้กำหนดไว้ในรายละเอียดหัวข้องานที่กำหนดให้ทำ

องค์ประกอบของรายงาน ประกอบด้วย ปกหน้า คำนำ สารบัญ เนื้อหา บทสรุป เชิงอรรถ บรรณานุกรม

ตัวอย่างการจัดพิมพ์ปรายงาน

รายงานฉบับที่..... ชุดวิชา 82713 สัมมนาปัญหาเฉพาะการเมืองการปกครองท้องถิ่น เรื่อง..... โดย รหัสนักศึกษา ชื่อ – นามสกุล เสนอ ชื่อวิทยากรประจำกลุ่ม หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการเมืองการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
--

การประเมินผลการศึกษา

การประเมินผลการศึกษาชุดวิชา 82713 สัมมนาปัญหาเฉพาะการเมืองการปกครองท้องถิ่น โดยประเมิน 2 ส่วน คือ ประเมินจากการเข้าร่วมสัมมนาเสริม และงานที่กำหนดให้ทำร้อยละ 50 และสอบไล่ร้อยละ 50

ทั้งนี้ เนื่องจากชุดวิชาดังกล่าวเป็นชุดวิชาที่เน้นการสัมมนา อภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ดังนั้น การประเมินผลจะมุ่งเน้นตามวัตถุประสงค์ในประเด็นดังกล่าวเป็นหลัก ซึ่งผู้เข้าร่วมสัมมนาและเสนอความคิดเห็น จะได้คะแนนตามรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดคะแนน

การประเมินผลการศึกษา กำหนดสัดส่วนคะแนนดังนี้

1.1 รายงานชิ้นที่ 1 และ 2 (สัมมนาเสริม ครั้งที่ 1)	30	คะแนน
1.2 รายงานชิ้นที่ 3 (สัมมนาเสริม ครั้งที่ 2)	20	คะแนน

2. การสอบปลายภาค

2.1 ข้อสอบมีทั้งหมด 3 ข้อ	50	คะแนน
---------------------------	----	-------